

TW 310 MD13ENPFI13 *Consolidarea
sistemului PPP în RM*

Anti-corupția

Seminar
noiembrie
Chișinău

Marie- Claudia Winkler, Hessisches Finanzministerium
Stefan Müller, Hessisches Wirtschaftsministerium

Agenda

- ▶ Corupția– un subiect recidivant
- ▶ Caz practic din Germania
- ▶ Măsuri de contracarare
- ▶ Specificul PPP-urilor
- ▶ Sabia ascuțită- registrul de corupție

Corupția– un subiect recidivant

- ▶ Ce este corupția?
 - În latină „Corrumpere“
= „a denigra, a momi“.
 - Prin corupție se înțelege că o persoană care exercită o funcție primește beneficii inadmisibile pentru anumite activități sau pentru omisiunea lor în cadrul funcției.
 - Abuz de posturi publice
 - Abuz de putere politică sau economică

Corupția– un subiect recidivant

▶ Efectele corupției

◦ **Pagube materiale**

→ prin exemplul PPP–ului:

- Concursul este mimat („concurență falsă“)
- Creștere de prețuri/ performanță slabă

◦ **Pagube nemateriale**

- Este lezat principiul constituționalității, bazele economiei de piață sînt puse în pericol și principiul democrației este distorsionat
- **Se pierde încrederea cetățeanului în stat!**

Corupția– un subiect recidivant

- ▶ De ce corupția este un subiect recidivant?
 - corupția a existat întotdeauna
 - Practic corupția există pretutindeni în lume
 - corupția va exista și în viitor

Deși pagubele sînt enorm de mari pentru societate în general precum și pentru fiecare individ afectat (cetățean, antreprenor), întotdeauna vor exista persoane care vor dori să-și obțină beneficii prin comportament corupt!

Corupția– un subiect recidivant

Și oricum: Corupția trebuie combătută!

”Probabil că nimeni nu va putea eradica corupția definitiv. Însă, se poate de păstrat nivelul apei (ca într-un iaz) atît de jos încît broaștelor să nu le mai fie chef să orăcăiască.”

Wolfgang J. Reus, jurnalist

Corupția– un subiect recidivant

Compania Siemens AG, grupul electric german, activă în peste 100 de țări, cu 400 mii angajați

*”Cea mai mare acțiune de curățare din istoria germană”
– ziarul național „Handelsblatt“)*

→ Un raid în 2006 în Munich (sediul central) și alte 30 sucursale în Germania și Austria.

Caz practic din Germania

Rezultatele raid-ului:

- Arestări a câțiva directori, inclusiv membru al Consiliului
- 2 miliarde de euro ca sancțiuni, plăți suplimentare, costuri de judecată
- În 2007 șeful consiliului de supraveghere și director executiv principal – demisi
- La reuniunea adunării generale din 2010 din 5 milioane și din 2.5 de cereri de compensare

Caz practic din Germania

Cum reacționează Siemens AG?

- A investit în scandal pînă la 2.5 miliarde euro:
- A fost desemnat un Ofițer Anticorupție cu 64 de juriști și ofițeri de investigație (deviza sa: "Siemens face afaceri doar cu afaceri curate")
- Crearea unui program IT pentru a scoate la iveală "companii de consultanță de intermediere"
- Anjajații trebuie să completeze chestionarul, programul calculează riscul de corupție
- Procesul este suplimentar supravegheat de către ex ministru de finanțe, Theo Waigel

Măsuri de contracarare

Cum poate fi combătută corupția în domeniul public?

- ▶ Registru de corupție (Lista neagră)
- ▶ Regulament privind acceptarea de cadouri și recompense în serviciul public
- ▶ Desemnarea unui Ofițer Anticorupție
- ▶ Avertizori de integritate

Măsuri de contracarare

Cum poate fi combătută corupția în domeniul public?

- ▶ Salarizarea adecvată a funcționarilor publici
- ▶ Instruiri constante pentru furnizori și superiori
- ▶ Rotația cumpărătorului
- ▶ Funcționarii publici confirmă contra semnătură că s-au familiarizat cu regulamentul privind acceptarea de recompense în exercițiul funcției

Măsuri de contracarare

Cum poate fi combătută corupția în domeniul public?

- ▶ Companiile vor avea acces liber la concurs
- ▶ O platformă pentru toate atribuirile de contracte în domeniul public
- ▶ Crearea unui anturaj de competitivitate!!!

Măsuri de contracarare

Cum poate fi combătută corupția în domeniul public?

- ▶ Proceduri transparente de atribuire
- ▶ Divizarea responsabilităților
- ▶ Principiul a 4 ochi
- ▶ Controale planificate și inopinate

Specificul PPP-urilor

- ▶ Proceduri de negociere
→ Transparență/tratament egal!
- ▶ Proiecte de talie mare
→ Restricționarea cercului de ofertanți
- ▶ Expertiză specială în multe domenii este necesară (contractual, financiar, management de proiecte)
→ Dependență pe furnizori de servicii din exterior

Specificul PPP-urilor

- ▶ Ofertanții pot utiliza multe nivele de relații (politice, angajați în cadrul autorității contractante, negociatori, furnizor de servicii al autorității contractante)
- ▶ Procesul de negociere de termen lung creează relații (încredere)!

Registrul anticorupție

Lista neagră

- ▶ **Fiabilitatea candidaților, ofertanților și companiilor este esențială și prin urmare un criteriu important pentru atribuirea contractelor publice**
- ▶ **Importanța acestei condiții devine clară dacă se conștientizează că statul sau sectorul public**
- ▶ **Este cea mai mare autoritate contractantă în sectorul energetic, apărării, sănătății și construcții**
 - Și aici se învârtesc milioane

O excursie în legislația UE privind achiziții publice

- ▶ Această introspectivă a jucat un rol în reforma legii cu privire la achiziții publice efectuată de legislatura UE
- ▶ Pentru a combate efectiv crimele economice UE a solicitat ca în pachetul legislativ pentru modernizarea directivelor UE privind achiziții publice să fie inclusă o prevedere statutară privind excluderea companiilor

Oricine care a comis vreo infracțiune de caracter economic nu poate beneficia de contracte publice

O excursie în legislația UE privind achiziții publice

- ▶ Astfel, art. 57 al Directivei UE din 2014 stabilește că candidații, ofertanții și companiile care au fost recunoscute vinovate de comportament corupțional, sînt excluse din procedura de achiziții publice și se introduc în registrul de corupție

Este necesar să se facă diferența între motivele pentru excludere obligatorie (de exemplu crime grave sau acțiuni de terorism) și acele care ar putea duce la excluderea opțională (de ex. fraudă, corupție și evaziune fiscală)

O excursie în legislația UE privind achiziții publice

Orientările UE se vor aplica statelor membre la următoarele marje:

- € 5,186 milioane net pentru contracte de construcții
- € 207,000 net pentru altele, pentru aprovizionări și servicii

Marjele sînt stabilite de UE și verificate bianual și recalulate, data viitoare în 2016 și 2017

Dacă volumul contractului este sub marja UE - se va aplica legislația națională

O excursie în legislația UE privind achiziții publice

- ▶ Germania va întruni aceste cerințe a directivelor din 2014 până la finele aprilie 2016
- ▶ Aceasta include crearea unui registru anticorupție la nivel federal, acesta va înregistra toate infracțiunile în mod uniform și va fi consultat de către autoritățile contractante înainte de atribuirea contractului
- ▶ La moment, aceste registre există doar la nivel de landuri. (de ex. în Hesse)

Crearea registrului

- ▶ Excluderea din contractele publice intră în vigoare numai cu condiția informării a tuturor autorităților contractante
- ▶ Prin urmare, este imperativă, înființarea unui centru de raportare și informare (=Registru de corupție) care va colecta informații despre fiabilitatea companiilor și profesioniștilor și le va furniza autorităților la cerere
- ▶ Pentru a sprijini autoritățile contractante în auditul necesar de fiabilitate a candidaților, ofertanților și companiilor

Crearea registrului

- ▶ Acest oficiul central de informații ar trebui înființat ca o autoritate independentă
- ▶ **Sarcina principală a acestui este administrarea registrului anticorupție.**
- ▶ Înainte de asta este esențial crearea unui baze juridice pentru excluderea candidaților, ofertanților și companiilor pentru infracțiunile corupționale, și aceasta ar însemna de ex. elaborarea Legii cu privire la registrul de corupție, un regulament anticorupție sau ceva similar

Domeniul de aplicare

Regulamentele privind registrul de corupție ar trebui să fie obligatorii pentru toate autoritățile contractante, și anume

- ▶ – pentru toate autoritățile, instituțiile și întreprinderile de stat în exercițiul sarcinilor administrative,
- ▶ – pentru administrarea justiției (în special instanțe și procuratură)
- ▶ Municipality și corporații, instituții și fundații din domeniul legislației civile,

Dacă nu există prevederi legale contrare

Ce este înregistrat

Toate infracțiunile și alte încălcări corupționale se vor înregistra, dar conform specificațiilor UE trebuie să se facă diferența între motive obligatorii și opționale de excludere.

Motive pentru excludere sînt, inter alia:

1. Implicare în organizații criminale sau teroriste
2. spălare de bani
3. trafic de ființe umane
4. fraudă, fraudă de subvenții, delapidare în proporții
5. corupție activă și pasivă
6. evaziune fiscală

Acesta se aplică și acțiunilor comise în afara țării.

Ce se înregistrează

Candidații, ofertanții și companiile pot fi excluse opțional dacă au fost recunoscute vinovate de acțiuni de culpă gravă

Suplimentar la infracțiunile sus-menționate:

- acorduri anticoncurențiale
- angajare ilicită
- reținere și delapidare de salarii
- încălcări a legislației de mediu și sociale și
- Înșelăciune gravă cu privire la condiții de calificare și excludere

(Notă : listele nu sînt exhaustive!)

Cînd are loc înregistrarea?

Infracțiunile și încălcările sus-menționate de legislație se introduc în registrul odată ce au fost dovedite.

Dovada o servește sentința de judecată, dar de asemenea și

- un ordin al organelor penale
- recuzatoriu
- mandat de arest
- suspendarea provizorie a procedurilor în condiții semnificative

- și dacă– luînd în considerare toate circumstanțele– în absență **de suspiciuni întemeiate** privind existența crimei corupționale, de exemplu în caz de mărturisire

Atribuire

- ▶ În ceea ce privește infracțiunile/ culpele unei persoane fizice sînt atribuite candidatului, ofertantului sau companiei.
- ▶ Calificarea este bazată pe faptul că persoana a acționat ca un membru responsabil al administrației
- ▶ O contravenție/ culpă în contextul exclusiv privat al unui administrator sau reprezentant autorizat al candidatului, ofertantului sau companiei este prin urmare nerelevantă pentru registru

Ce date sînt înregistrate?

- ▶ Dacă condițiile sînt întrunite, se înregistrează următoarele date:
- ▶ Autoritatea publică de notificare
- ▶ Compania afectată (denumire, forma juridică, adresa, sediu, registrul comercial, reprezentanțe)
- ▶ motiv de notificare, infracțiune sau încălcare a legii
- ▶ numele, data de naștere și adresa persoanei/lor implicate

De unde vine informația?

- ▶ Inițial autoritățile responsabile de a urmări penal infracțiunile **sînt obligate** să informeze registrul de încălcări a legislației aferente înregistrării
- ▶ Suplimentar, obligația de asemenea se aplică tuturor autorităților contractante; **acestea trebuie să informeze registrul** privind toate faptele care obligă notificarea
- ▶ Potențial, pot fi evaluate informații din mass media și cercetări ale ONG-urilor

Cerința de consultare

- Autoritățile contractante **sînt obligate** să solicite, înaintea de luarea deciziei de atribuire a contractelor publice (de ex. 15 mii euro) registrul de corupție, dacă există înregistrări a candidaților/ofertanților sau companiilor. Solicitarea ar putea viza și subcontractorii.
- Cînd valoarea contractelor atribuite este inferioară valorii stabilite, autorităților contractante li **se recomandă** să consulte registrul de corupție

Procedura

- ▶ Înainte de excluderea candidatului, ofertantului sau companiei i se oferă posibilitatea de a se expune pe marginea acuzaării
- ▶ (= proces echitabil)
- ▶ Dacă candidatul sau ofertantul sau compania deja a întreprins careva măsuri de auto-corectare (a se vedea mai jos) acestea pot fi examinate în cadrul audierii. În caz pozitiv, nu va avea loc excluderea din contractul de atribuire.

Perioda de excludere

- ▶ Dacă se impune suspendarea, de obicei durează **6 luni**.
- ▶ Este dureros pentru companie, căci este afectată în întregime. **Pierde imaginea, va fi exclusă din contractele publice și prin urmare este pereclitată chiar de a rămîne pe piață**
- ▶ După o perioadă de 6 luni, poate fi depusă cererea pentru readmitere, care va fi aprobată doar dacă candidatul sau ofertantul sau compania a întreprins măsurile de rigoare de auto-corectare

Auto-corectare

Auto-corectarea în acest context înseamnă restaurarea integrității

1. Auto-corectarea candidatului sau ofertantului sau companiei este reușită cu condiția că s-au întreprins **măsuri de rigoare umane, organizaționale și tehnice** ca măsuri de prevenire a noilor culpe

Așa zisele **măsuri de conformare** sînt obligatorii, ce trebuie să fie aliniat la particularitățile respective a cazului în vederea gravității culpei și structurii candidatului, ofertantului sau companiei și vor furniza o **garanție suficientă pentru restaurarea fiabilității.**

Auto-corectare

2. Candidatul, ofertantul sau compania va achita paguba cauzată sau va depune obligația de compensare a pagubelor

3. În continuare, el trebuie să clarifice faptele și circumstanțele infracțiunii în cooperare activă cu autoritățile de investigare

Este nevoie de eforturi serioase și vizibile și clarificarea faptelor și compensarea pagubelor. Numai în aceste condiții candidatul sau ofertantul sau compania va avea un pronostic pozitiv

Ștergerea antecedentelor

Antecedentele se vor șterge:

- După 1 an, la impunerea unei amenzi nu mai mari de 1000 euro
- după cinci ani în toate celelalte cazuri;
- Cînd restaurarea fiabilității candidatului/ofertantului sau companiei a fost atinsă prin auto-corectare
- Dacă înregistrarea s-a dovedit a fi falsă sau
- Sa,m dacă în caz de proces penal are loc achitarea

Întrebări? Sugestii??

